

זילברשץ, סלע, ברנדס, י. כהן – משרד עורכי דין
SILBERSHATZ, SELA, BRANDES, Y. COHEN - Law Offices

Alon Silbershatz, Adv.
Shay Brandes, Adv.
Oded Sela, Adv.
Carmit Yudovich Cohen, Adv.
Katie Golofast, Adv.

רחוב ז'בוטינסקי 7 מגדל משה אביב קומה 35 רמת-גן 52520
7 Jabotinsky St. Aviv Tower 35th Fl. Ramat Gan 52520
ת.ד. 3433 רמת גן P.O. B 3433 Ramat Gan 52134
טלפון: +972-3-6138812
פקס: +972-3-6138814
דוא"ל: alon@sbc-law.co.il

אלון זילברשץ, עו"ד
שי ברנדס, עו"ד
עודד סלע, עו"ד
כרמית יודוביץ כהן, עו"ד
קטיה גולופסט, עו"ד

Consultant - Issy Kramer,
Adv. & Notary
Israel & South Africa

יועץ - איזי קרמר,
עו"ד ונוטריון
ישראל ודרום אפריקה

תאריך: 22 יולי 2007 Date:

לכבוד
שמי שטובי, מנהל מחלקת הדרכה
כלל חברה לביטוח בע"מ

שמי שלום,

הנדון: ביטוח דמי מחלה על פי הסכמים קיבוציים

1. על פי הסכמים קיבוציים רבים מוטלת על המעביד חובה לבטח את עובדיו בקרן דמי מחלה (מבטחים או קופת חולים כללית/בעיקר), בהפרשה של 2.5% מהשכר בדרך כלל.
2. ביולי 2004 נסגרו קרנות דמי מחלה, שפעלו אז, להצטרפות עובדים חדשים. קרנות מבטחים, פועלי הבניין ועובדים חקלאיים עברו לבעלות המדינה, בהיותן חלק מקרנות הפנסיה הותיקות שבהסדר. מאותו מועד לא ניתן לקיים את הוראות ההסכמים הקיבוציים האמורים שכלל הוצאו לגביהם צווי הרחבה, והוראותיהם חלים על מעבידים שההסכם הקיבוצי אינו חל עליהם.
3. לגבי כל המעבידים שחלים עליהם ההסכמים הקיבוציים וצווי הרחבה כאמור, ממשיכה לחול החובה להפריש לקרן דמי מחלה, ובהיעדר אפשרות זו – לביטוח דמי מחלה בחברת ביטוח, שרק בו ניתן להבטיח תנאים דומים. הקביעה בהסכמים הקיבוציים ובצווי הרחבה שההפרשה תהיה לקרן דמי מחלה של מבטחים, משמעותה שהביטוח חייב להיות בתנאים זהים או לפחות דומים במידת האפשר.
4. יתר על כן, בענף המזון – מיצים ריבות ושימורים – נקבע בהסכם הקיבוצי ובצו ההרחבה, בהם נקבעה החובה להפריש לקופת חולים, שהתשלומים עבור ימי מחלה שיקבלו העובדים יהיו "לפי תקנות קופת חולים". הוא הדין בהסכם הקיבוצי וצו ההרחבה בענפי מתכת חשמל ואלקטרוניקה, בהם נקבע שמעסיק שלא יבטח את עובדיו בקרן דמי מחלה, יהא מחוייב לתת לעובדים את כל הזכויות הקבועות בתקנות קרן דמי מחלה...".
5. בהסכמים קיבוציים שנערכו ונערכים לאחר סגירת הקרנות הותיקות, נקבעו הוראות מיוחדות לביטוח ימי מחלה. כך בענף ההובלה נקבע שעל המעבידים לשלם 2.45% מהשכר עבור "אבדן כושר עבודה מקצועי כנהג משאית וביטוח ימי מחלה". הגדרה זו נקבעה בהסכם הקיבוצי, בעקבות קביעה דומה בהסכם קיבוצי קודם משנת 2000 בענף זה, מאחר שהובטח לצדדים שחברת ביטוח תבטח את הנהגים בביטוח מיוחד זה בפרמיה בשיעור שנקבע. הוראה זו כלשונה נכללת בצו ההרחבה בענף ההובלה, שנחתם על ידי השר לפני שבועות ספורים אך עד היום טרם פורסמה מסיבות שונות.
6. גם בטיוטת הסכם קיבוצי בתעשיית היהלומים נקבעה חובה לבטח את העובדים בקרן דמי מחלה או בביטוח שתנאיו לא יפחתו מביטוח שערכה חברת הראל לעובדי תעשיית היהלומים.
7. המסקנה היא שמעבידים שחלים עליהם הוראות כאמור, חייבים לבטח את עובדיהם בביטוח ימי מחלה, שיבטיח תנאים שאינם נופלים מאלה שנקבעו בהסכם קיבוצי או בצו הרחבה. אם לא יעשה כן, יחוייב המעביד לשלם בעצמו את ימי המחלה בשיעורים שנקבעו בהסכם הקיבוצי או בצו ההרחבה. תשלום זה עולה במידה ניכרת על מה שנקבע בחוק דמי מחלה, התשל"ו-1976, כתשלום שיש לשלם במקרה מחלת העובד.
8. חשוב להוסיף כי בעקבות סגירת הקרנות הותיקות פעל האוצר לתקן את תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, וכלל בהן הוראות המאפשרות הקמת קופת גמל לדמי מחלה. זו קופת גמל מרכזית בה חברים רק מעבידים והיא נועדה לחסוך כספים לכיסוי חובת המעביד לתשלום דמי מחלה על פי החוק או הסכם קיבוצי. קופת גמל כזו אינה מבטיחה תשלום לעובדים ואין הם

עמיתים בקופת הגמל, בניגוד למה שקיים בקרן דמי מחלה ותיקה. לפיכך הפרשה של מעביד לקופת גמל לדמי מחלה עשוייה לשמש כתחליף לקרן ותיקה, רק אם יפריש לקופת הגמל תשלומים שיכסו חובת תשלום כפי שנקבע בתקנות קרן דמי מחלה ותיקה, ורק אם אכן ישלם המעביד לעובד ימי מחלה בשיעור ולקופה שנקבעו בהסכם הקיבוצי או בצו ההרחבה. לא ידוע לי על מעבידים שנוהגים כך, בעיקר משום שמדובר בביטוח (אין לדעת מראש אם ומתי יחלה העובד וכמה זמן תמשך תקופת המחלה). קופת הגמל נועדה לחסכון בלבד כאמור, ולא נראה שמעבידים יפרישו לה סכומים בגובה דמי מחלה מקסימליים שהם עלולים לשלם. כידוע בביטוח משלם המעביד פרמיה בלבד ולא את מלוא הסכום שהוא עלול לשלם (סכום הביטוח).

בברכה,

אלון זילברשץ, עו"ד